



Η ΕΒΡΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(Συνέχεια και τέλος ἴδε σελ. 385)

Ἄλλ' ὡς ἐὰν μὴ ἤρκουν αἱ μνημονευθεῖσαι καταπιέσεις αὐται, ἵνα κορέσωσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀγριώτερα πάθη, οἱ Χριστιανοὶ ἐπενδύουν νέας πάντοτε πρὸς ὕβριν καὶ βλάβην τῶν Ἑβραίων καταδιώξεις. Εὐρίσκοντο δέ τινες τοσοῦτον μοχθηροὶ τὴν φύσιν, ὥστε νυκτὸς ἐρχόμενοι εἰς τὰ τῶν Ἑβραίων κοιμητήρια ἀνέσκαπτον τοὺς τάφους καὶ μυρίας διέπραττον κατ' αὐτῶν ὕβρεις καὶ ἀπανθρωπίας. Ἡ Βενετικὴ πολιτεία, μαθούσα τὸ πρᾶγμα, προσκήρυσεν ἐν ἔτει 1614 ὅτι ἤθελεν ἐπιβάλλει αὐστηροτάτας ποινὰς εἰς τοὺς φωρωμένους ἐνόχους τοῦ στυγεροῦ τούτου κακοεργήματος, καὶ ἡ αὐστηρότης τῆς ποινῆς ἐμετρίασεν ἐν μέρει τὴν τόλμην τῶν προπετῶν, ἀλλὰ, πύσαντες οὗτοι νὰ ἐξυβρίζωσι τοὺς νεκρούς, ἤρχισαν νὰ ἐνοχλῶσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς τοὺς ζῶντας, προπηλακίζοντες αὐτούς, ἀναγκάζοντες τοὺς παῖδας αὐτῶν εἰς βαναυσοτάτας ἐργασίας, ἀποτεινόντες λόγους αἰσχροῦς καὶ ὕβριστικούς εἰς ὅσας Ἑβραίας ἀπῆντων κατ' ὁδόν, καὶ τέλος ραβδίζοντες ἢ ἀπειλοῦντες θάνατον, ἐὰν τις τῶν Ἑβραίων μετέβαινε χάριν ἰδίων ὑποθέσεων εἰς τοὺς ἀγροὺς (36).

Ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐν Κερκύρᾳ Ἑβραίων δύναται, κατ' ὅσον γινώσκομεν, νὰ ὀρίσθῃ μόνον ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος. Μανθάνομεν τῶνόντι περὶ αὐτῶν τάδε ἐν τῇ ἐν ἔτει 1558 γενομένη δημοσίᾳ πρὸς τὴν Αὐθεντιάν ἐκθέσει τοῦ τότε Βαῖλου Κερκύρας Ἀντωνίου Φοσκαραίνου. «Οἱ ἐν Κερκύρᾳ Ἑβραῖοι ἀνέρχονται σχεδὸν εἰς 400, οἵτινες οἰκοῦσι τοσοῦτον ἡνωμένοι μετὰ τῶν Χριστιανῶν, ὥστε πολλαχοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην εὐρίσκονται Χριστιανοὶ καὶ Ἑβραῖοι» (37). Ἐν δὲ τῇ ἐπιούσῃ ἑκατονταετηρίδι βεβαίως ὁ Μαρμαράς, ὅτι ὑπῆρχον ἐν τῇ πόλει Κερκύρας ἐν ἔτει 1663 πεντακόσιοι εὐποροὶ καὶ πλούσιοι Ἑβραίων οἴκοι (38). Κατὰ δὲ τὸ δεῦτερον ἡμῖσι τῆς 17' ἑκατονταετηρίδος, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1760 γενομένης ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Προνοητοῦ Φραγκίσκου Γριμάνη, ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑβραίων ἐλογίζετο εἰς 1171, ἀπο-

τελοῦντας τὸ ὄγδοον τοῦ ἐν τῇ πόλει συνοικισμού (39).

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅπως σταθερῶς ἐμμένουσιν οἱ Ἑβραῖοι ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν προγόνων αὐτῶν καὶ ὅπως δυσκόλως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὅθεν οὐδὲν θαυμαστὸν ἐὰν καὶ ἐν Κερκύρᾳ ὀλίγοι προσήλυτοι λόγου ἄξιοι μνημονεύονται. Ἀλλὰ, περὶ τούτου συμπεπόντος τοῦ λόγου, οὐχὶ ἀνάρμοστον ἴσως νὰ διηγηθῶμεν ἐνταῦθα ἐν ἐπιμέτρῳ τῶν εἰρημένων συμβάντι, ὅπερ ἔλαβε χώραν ἐν Κερκύρᾳ ἐν ἔτει 1776 κατὰ τὴν δεκάτην ἐβδόμην καὶ ὄγδον ἡμέραν (ἔ. ν.) τοῦ Ἀποιλίου μηνὸς καὶ ὅπερ ζωηρῶς εἰσέτι διετηρήθη ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ λαοῦ, παραλαβόντος αὐτὸ ἐκ παραδόσεως ἀπὸ τῶν προγενεστέρων γενεῶν. Μεταξὺ τῶν τότε ἐπισημοτέρων ἐν Κερκύρᾳ ἐβραϊκῶν οἰκῶν ἐπέιχεν ὁμολογουμένως τὴν πρωτίστην τάξιν ὁ τοῦ μεγαλεμπόρου Βιβάντε. Τὰ πολυάριθμα μέλη τὰ συγκροτοῦντα τὸν οἶκον τούτον, εἰς τὴν ἐμπορίαν ἐπιδοθέντα, ἐξέτειναν τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν οὐ μόνον ἐκτὸς τῆς νήσου, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ Βενετικοῦ κράτους, εἰς τρόπον ὥστε κατέστησαν ἐν πάσῃ σχεδὸν τῇ Εὐρώπῃ γνωστά. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἀκηδίας καὶ ἀδρανεῖας τῶν λοιπῶν ἐν Κερκύρᾳ πολιτῶν κατώρθωσαν ταῦτα ἐν οὐ μακρῷ χρόνῳ νὰ ἐλκύσωσιν εἰς ἑαυτὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐν τῇ νήσῳ κυκλοφορούντων χρημάτων καὶ ἤρξαντο ὀσημέραι κατὰ τε τὰ πλοῦτη καὶ τὴν δύναμιν. Ἐν ᾧ τοῦ Βιβάντε ὁ ἐμπορικὸς οἶκος διετέλει ἐν ἀνθηροτάτῃ καταστάσει, νέος τις ὀρθόδοξος ὀνόματι Σπυριδῶν, ἔλκων τὸ γένος ἐκ τῆς περιφανοῦς οἰκογενείας τῶν κομήτων Βουλγάρων, — ἦτις, ὡς γνωστὸν, ἔχει τὸ πατρωνικὸν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ θαυματουργοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος, — οὗτος δὲ τοῦ ἐφημερίου τῆς τοῦ ἁγίου ἐκκλησίας Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Βουλγάρου, περιπαθῶς ἠράσθη τῆς Ῥαχὴλ, περικαλλοῦς νεάνιδος ἐκκαϊδεκαέτους, θυγατρὸς τοῦ ἀποθανόντος Ἑβραίου Μαΐμου Βιβάντε, ἣν ὁ πάππος ἐσκόπευε νὰ νυμφεύσῃ μετὰ ὁμοθρήσκου νέου, ὃν ἡ κόρη ἐκθύμως ἀπε-

(36) Βιβλίον ἐκ περιγραφοῦ χάρτου, περιέχον διάφορα ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων Βενετικὰ διατάγματα καὶ σωζόμενον ἄλλοτε παρὰ τῷ μακαρίτῃ Παύλῳ Λάμπρῳ.

(37) Lungi Condiz, κτλ. σ. 458.

(38) Marmora, Ist. κτλ. σ. 437.

(39) Relazioni Storico-Politiche dell' isole del mare Ionio, scritte da F. Grimani, Venezia, 1856. σελ. 76 καὶ 85.

στρέφεται. Ὁ Σπυρίδων Βούλγαρις, παραμύθημα τοῦ δεινοῦ αὐτοῦ ἔρωτος ζητῶν, ἔπεισε διὰ χρημάτων τὸν καθ' ἑκάστην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βιβάντε φοιτῶντα κομωτὴν καὶ δι' αὐτοῦ ἐξέφρασε πρὸς τὴν Ἑβραίαν νεάνίδα τὸ ἐρωτικὸν αὐτοῦ πάθος. Βλέπων δὲ ὅτι τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ ἀντημεῖοντο ὑπὸ τῆς ἀπαλόφρονος Ῥαχήλ, ἐθάρρησεν ἔτι μᾶλλον καὶ δωροδοκήσας δύο ἐν τῇ οἰκίᾳ θεράποντας τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος, ἐπεσκέπτετο κρυφίως διὰ νυκτὸς τὴν ἀπερίσκεπτον νέαν, εἰσαγόμενος διὰ πλαγίας θύρας κατοικίου τινός, ἐσωτερικὴν κοινωνίαν ἔχοντας μετὰ τῆς λοιπῆς οἰκίας. Ἡ θερμότης τῆς νεανικῆς ἡλικίας, αἱ προσδοκώμεναι τιμαί, καὶ τῆς κομίσεως ὁ τίτλος, ὧν ἔμελλε ν' ἀπολαύσῃ εἰς γάμον ἐρχομένη μετὰ τοῦ Χριστιανοῦ ἔραστοῦ, ἡ ἀποστροφή πρὸς τὸν προτεινόμενον αὐτῇ ὁμόδοξον σύζυγον, αἱ συνεχεῖς καὶ πειστικαὶ τοῦ κόμητος παρακινήσεις ἔπεισαν ἐπὶ τέλους τὴν ἐρῶσαν Ῥαχήλ νὰ δραπετεύσῃ ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἵνα τὸν Χριστιανισμὸν ἀσπαζομένη νομίμως μετὰ τοῦ ἔραστοῦ συζευχθῇ. Ἀφοῦ εἶδεν ὁ κόμης ὅτι ἡ Ῥαχήλ ἤτο ἤδη πεπεισμένη καὶ πρόθυμος ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ὁποσδήποτε, ἐμπιστεύει τὸ πρᾶγμα εἰς πιστοὺς τινὰς φίλους, καὶ ἀρωγὴν παρ' αὐτῶν ζητήσας προδιατίθει καὶ παρσκευάζει μετ' αὐτῶν τὰ τοῦ δρασμοῦ, ὀρισθέντος εἰς τὴν νύκτα τῆς δεκάτης Ἀπριλίου. Ἐλθούσης δὲ τῆς συντεθειμένης ἡμέρας, οἱ δύο ὑπηρεταί, οἱ διὰ χρημάτων διαφθαρέντες, δίδουσιν ὑπνωτικὸν φάρμακον εἰς τοὺς οἰκοδεσπότης καὶ ἀνοικτὴν ἀφίνοσιν τὴν πλαγίαν θύραν, ἵνα εἰσέλθῃσι δι' αὐτῆς οἱ συνωμῶται τοῦ κόμητος. Ἄμα δὲ τῇ νυκτί, θορύβου ἀκουσθέντος ἐν τῷ κατοικίῳ, ὁ οἰκοδεσπότης ἐπιφορτίζει τοὺς ὑπηρετάς νὰ μάθωσι τί συμβαίνει καταθὰς δὲ πρὸς τοῦτο εἰς τῶν δύο συνειδότην ὑπηρετῶν ἐπιπλήττει τοὺς αὐτόθι κρυπτομένους συνενόχους πῶς συνωμοσίας καὶ παραγγέλλει αὐτοῖς ἄκραν σιωπὴν, εἶτα δὲ ἀνελθὼν διηγεῖται ψευδῶς, ὅτι ὁ θόρυβος προήρχετο ἐξ ἀνθρώπων οἰνοφλύγων, οἷτινες διαβαίνοντες ἔσπρωξαν τὴν θύραν τοῦ κατοικίου. Τότε οὐδὲν ὑποπτεύοντες οἱ οἰκοδεσπότης κατακλίνονταί καὶ ἀμέριμοι παραδίδονται εἰς τὸν ὕπνον. Προϊούσης δὲ τῆς νυκτὸς Γερμανὸς ὑπηρετῆς, ἀμέτοχος τῆς συνωμοσίας, ἀναστὰς ἐκ τοῦ ὕπνου βλέπει ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑπτὰ ξένους ἀνθρώπους, οὓς δὲν ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ σθέσαντας εἰθέως τὰ φῶτα. Περιδεῆς ἐκ τούτου γενόμενος τρέχει ἐν τάχει ὁ πιστὸς ὑπηρετῆς εἰς τὸν γνωστὸν θάλαμον τῶν κυρίων καὶ εὕρισκει τούτους ὑπὸ βαθυτάτου ὕπνου κατεχομένους. Εἰς μάτην φωνάζει, εἰς μάτην ἐκτινάσσει αὐτοὺς ἵν' ἀφυπνώσωσιν. Ὁ ὕπνος ἐπέκειτο λίαν βραδὺς ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτῶν, ἐν ᾧ χρόνῳ ἡ προσφιλέα αὐτῶν Ῥαχήλ ἀπήγετο ἐκ τῆς πατρικῆς ἐστίας.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους μετὰ πολλὰς καὶ μεγάλας τοῦ Γερμανοῦ προσπάθειας, ἀποσείταντες τὸν ὕπνον ὁ δυστυχὴς πάππος καὶ ἡ ἀθλία μήτηρ, περιτρέχουσιν ἔντρομοι τὴν οἰκίαν καὶ μὴ εὕροντες τὴν ἀγαπητὴν Ῥαχήλ ἐννοοῦσι τὴν καταλαβοῦσαν αὐτοὺς συμφορὰν καὶ πικρῶς κλαίουσι τὸ ἀπολεσθὲν τέκνον.

Ἄνωνυμός τις καὶ σύγχρονος Ἑβραῖος, ὅστις ἴσως κατ' ἐντολὴν τῶν Βενετικῶν ἀρχῶν ἐποίησε μακρὰν τοῦ συμβάντος τούτου ἐκθεσιν (40), βαρέως φέρων τὴν γενομένην τοῖς Ἑβραίοις ὕβριν, περιγράφει διὰ τῶν σκοτεινοτέρων χρωμάτων τὴν τότε κοινωνίαν τῆς Κερκύρας. καὶ πρὸ πάντων ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἀρχόντων, οὓς παρίστησιν ὡς διεφθαρμένους, ἀδρανεῖς καὶ φατριαστικούς. Κατ' αὐτόν, ὁ κόμης Σπυρίδων, ἀρπάσας τὴν ὠραίαν καὶ πλουσίαν Ἑβραίαν, δὲν ἐνεπνέετο ὑπὸ εὐγενοῦς καὶ εἰλικρινοῦς ὑπὲρ τῆς κόρης αἰσθήματος, ἀλλ' ἐκινεῖτο ὑπὸ ἀπλήστου ἐρασιχρηματίας, διότι πρὸ τῆς τοῦ δρασμοῦ ἐκτελέσεως ἐπὶ πολλὰς καὶ συνεχεῖς ἡμέρας ὑφῆρει διὰ νυκτὸς ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Βιβάντε καὶ ἐμπορεύματα καὶ σευῆ πολύτιμα καὶ παντοῖα ὑφάσματα, κατὰ δὲ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς Ῥαχήλ ἀπεκόμισε καὶ πάντα τὰ κειμήλια αὐτῆς τε καὶ τῆς μητρὸς. Ἦτο δὲ, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ αὐτοῦ Ἑβραίου ἀφηγητοῦ, τοσοῦτον ἀσεθῆς καὶ ἄπιστος, ὥστε κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης ἐβδομάδος κατεφόρχησε τρία πινάκια ἀνοθογάλακτος καὶ, μὴ ἔχων νὰ πληρώσῃ τὸν πωλητὴν, κατήνεγκεν αὐτῷ τρία τραύματα, ἐξ ὧν τὸ ἐν θανατηφόρον. Εἰς ταῦτα δὲ προστίθει ὁ Ἑβραῖος ὅτι, ἐνῶ διὰ νυκτὸς ἐφοῖτα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βιβάντε καὶ εἶχον ἐρωτικὰς μετὰ τῆς κόρης σχέσεις, ἐν καιρῷ ἡμέρας ἀναφανδὸν μετέβαινον εἰς τὴν οἰκίαν ἄλλης κόρης· θυγατρὸς πτωχοῦ ἱερέως, ἣν ὁ κόμης ὑπεσχέθη νὰ νυμφεῖται, προλαβὼν καὶ ἑκάτῳ πεντήκοντα χρυσίνους λόγῳ προικῆς.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ νέα Ῥαχήλ, ἀπαχθεῖσα ἐκ τῆς πατρικῆς ἐστίας, περιεφέρετο ὑπὸ τοῦ κόμητος καθ' ὄλην τὴν νύκτα ἀπὸ οἴκου εἰς οἶκον, ἵνα ματαιωθῶσιν οὕτως αἱ ἔρευναι τῶν Βενετικῶν ἀρχῶν, αἵτινες πληροφορηθεῖσαι περὶ τοῦ πράγματος ἠθέλησαν νὰ μεσολαβήσωσι χάριν τῆς δικαιοσύνης. Ἀλλὰ διαδοθείσης εἰς τὴν πόλιν τῆς ἀγγελίας, ὅτι ἡ κόρη τοῦ πλουσιωτέρου καὶ ἐπισημοτέρου τῶν Ἑβραίων ἐμπόρων συγκατένευσε ν' ἀσπασθῇ τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ἀλλ' ἐκωλύετο ὑπὸ τῶν Βενετικῶν ἀρχῶν, ὁ λαὸς ἐθεώρησε

(40) Catalogo dei manoscritti posseduti dal marchese Gino Capponi. Firenze, coi tipi della Galileiana, 1845, σ. 7. Avvenimento accaduto in Corfù la notte delli 17 Aprile 1776 a perfezzionato con fatti pubblici la metà delli 18 Codice CXLI. Ἀτελής. Ἀντίγραφον δὲ πληρέστατον σῴζεται παρὰ τῷ ἡμετέρῳ φίλῳ κ. Ε. Βιώτῃ.

τὴν ὀρθοδοξίαν κινδυνεύουσαν καὶ προσβεβλημένην ὅθεν συνέρρευσε πανταχόθεν πρὸς υπεράσπισιν τῆς ἀπειλουμένης προσκλήτου, ἣτις ἐν τῷ μέσῳ πλήθους ἀπείρου ὠδηγήθη εἰς τὸν ναὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἀντιβουნიωπίσσης, ὅπου ἐμελλεν ἢ ἀνακαινίσῃ αὐτὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὁ γέρον Σακελλάριος Χαλικιόπουλος. Τρεῖς ἐπέμφθησαν στρατιῶται, ἵνα διασχίσωσι τὰ πλήθη καὶ καταλάβωσι τὴν κόρην, καὶ τρεῖς μηχανῶδες ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν, οὓς ἔτι μάλλον ἐξήψεν ἡ φωνὴ τοῦ ἐφημερίου τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος, ὡς πατρὸς τοῦ μελλονύμφου, προσκαλέσαντος τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς νὰ λάβωσιν ὑπὲρ πίστεως τὰ ὅπλα. Πιχράρον δὲ τότε γενόμενον τὸ πλήθος ἐκ τῆς χαρᾶς δι' ὅσα υπερνίκησε κωλύματα, ἀπήτησε νὰ τελεσθῶσι τὰ μυστήρια τοῦ βαπτίσματος πρῶτον καὶ ἀμέσως τὰ τοῦ γάμου.

Τούτων δὲ τελεσθέντων ἐν ὄψει σχεδὸν αὐτῆς τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, μὴ τολμώσης ἢ ἀντιστῆ εἰς τὰ τελούμενα, οἱ νεόνυμφοι ἐκομίσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος Βουλγάρου, ἔχοντες ἐκατέρωθεν ἄνδρας γυμνὰ φέροντας τὰ ξίφη καὶ παρακολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐπειρημούντος καὶ μυρίας εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας αὐτῶν εἰς οὐρανὸν ἀναπέμποντος (41). Ὁ δὲ Νικόλαος Ἀρλιώτης, οὗ τὸ περίεργον χρονικὸν περὶ τῶν ἐν Κερκύρᾳ συμβάντων ἀπὸ τοῦ 1731—1812 ἐξέδωκεν ἐν περιλήψει ὁ εὐπαίδευτος καὶ θερμὸς φίλος τῶν πατρίων μελετῶν κ. Ν. Β. Μάνεσης, προστίθεται εἰς ὅσα ἀνωτέρω ἀφηγήθημεν, ὅτι «τὴν προΐαν τῆς 18 Μαΐου (ἔτ. π.) ἢ ὁ γενικὸς προβλεπτής Ῥενιέρης ἀπέστειλεν ἐκ τῶν στρατιῶνας καὶ 200 Σκλαβόνους εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως Βουλγάρου πρὸς σύλληψιν αὐτῆς νεονύμφου, ἣτις μετηνέχθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ προβλεπτοῦ· οὗτος δὲ συγκαλέσας τοὺς συνδικούς τῆς πόλεως καὶ συστήσας αὐτοῖς νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἡσυχίας τῆς πόλεως, ἐπέμψεν τὴν νέαν εἰς Βενετίαν». Τὸ ἀπροσδόκητον δὲ τοῦτο μέτρον ἐλήφθη, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀρλιώτου, ἕνεκα διαταγῶν τῆς Βενετικῆς κυβέρνησεως (42).

Τοιαύτη ἐν συνόψει ἦτο τῶν ἐν Κερκύρᾳ Ἑβραίων ἡ κατάστασις ἐπὶ Βενετοκρατίας· μετὰ τὴν ἔλευσιν δὲ τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων οἱ Ἑβραῖοι ἀπῆλθον παντὸς ἀνεξαρτέτως πολιτικοῦ δικαιώματος καὶ ὁ ραββῖνος ἐτέθη ἐν ἴση μοίρᾳ πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν δύο ἄλλων ἐν τῇ νήσῳ προσβεβλημένων θρησκευμάτων. Βλέπομεν ὅμως ἐπὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν Γάλλων ὁ Κομμισάριος τῆς ἀυτονομίας τῶν Κερκυρῶν Νικό-

λαος Βραχλιώτης, ἐπειδὴ μερικοὶ φανόλοιοι καὶ κακῆς ζωῆς ἄνθρωποι κωφεύοντες εἰς τὴν φωνὴν τῆς φύσεως ἀποτολμῶσι νὰ βλάπτωσι καθ' ἑκάστην τοὺς Ἑβραίους, ἀναγκάζεται νὰ ἐπιτάσῃ τὰ ἐξῆς τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1808 ἔ. ν. ὅπου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ἴθελον ἡγεῖν τινάς, ὁ ὁποῖος νὰ τολμῶσιν νὰ συγγῆσιν εἰς κανένα τρόπον οὔτε μὲ ἔργα, οὔτε μὲ λόγια τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ ὁμολογῶν τὴν ἰουδαϊκὴν θρησκείαν. Ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας ἀπώλεσαν καὶ πάλιν τὰ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ ἀπαγορεύθη αὐτοῖς τὸ μετέρχεσθαι τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐπὶ δικαστηρίων. Μόνον μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅτε πᾶσα διάκρισις καὶ πᾶς φραγμὸς μεταξὺ πολιτῶν διαφόρων θρησκευμάτων ἀφῆρθη, ἀνέκτησαν οἱ Ἑβραῖοι πάντα τὰ πολιτικὰ αὐτῶν δικαιώματα. Εἶθε δὲ τοῦ πολυτίμου τούτου προνομίου νὰ ποιῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι χρῆσιν τοιαύτην, ἣτις νὰ ἦ ἰδίᾳ μὲν ὠφέλιμος πρὸς τὴν Κέρκυραν, καθόλου δὲ σύμφωνος πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς πόθους τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

I. A. ΡΩΜΑΝΟΣ

ΚΡΗΤΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

Τὸ Ἡράκλειον, κτισθὲν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Θ' αἰῶνος, ὠνομάσθη παρ' αὐτῶν Κάντακ ἢ Ῥάμπτ-ἔλ-Κάντακ (περιταφρευμένη πόλις). Ἐπὶ μίαν δὲ καὶ πλεόν ἑκατονταετηρίδα, καθ' ἣν ἡ νῆσος διετέλει ὑπὸ τοὺς Σαρακηνούς, ὑπῆρξε τὸ ὀρμητήριον τῆς φοβερωτέρας πειρατείας ἣν εἶδε ποτε ἡ Μεσόγειος, ἕως οὗ ἀνεκτῆθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου Βυζαντινοῦ στρατηγοῦ καὶ κατόπιν αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκά τῇ 7 Μαρτίου τοῦ 961. Ἡ πολιορκία τοῦ Χάνδακος, ὡς ὠνόμαζον τὴν πόλιν οἱ Βυζαντινοί, διήρκεσεν ἐπὶ διετίαν σχεδόν, μετὰ πολλὰς δὲ αἱματηρὰς ἐξόδους τῶν πολιορκουμένων καὶ ἐπιθέσεις τῶν πολιορκητῶν, ἡ πόλις ἐκυριεύθη ἐξ ἐφύδου ὑπὸ τῶν λεγεῶνων τοῦ Φωκά, ὅστις διέταξε γενικὴν τῶν ἐν τῷ φρουρίῳ Ἀράβων σφαγὴν, ἀδικαίως φύλου, «ἵνα μὴ μιανθῶσιν οἱ στρατιῶται», ὡς λέγει Λέων ὁ Διάκονος, ὁ περιγράφας τὸν πόλεμον ἐκεῖνον.

Τῷ 1204, πωληθείσης τῆς Κρήτης εἰς τὴν Βενετικὴν Δημοκρατίαν ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν καταλαβόντων τὸ Βυζάντιον σταυροφόρου Βονιφάτιου μαρκησίου τοῦ Μομφεράτου, ὁ Χάνδαξ ἐγένετο πρωτεύουσα τοῦ «βασιλείου τῆς Κρήτης», ὠνομάσθη δὲ Candia. Οἱ Βενετοὶ ὠχρῶσαν τὸν χῶρον τῆς ἀραβικῆς πόλεως, περικλείσαντες αὐτὸν διὰ τείχους. Ἄλλ' εἶτε διότι τὸ τείχος τοῦτο εἶχε προσωρινὸν σκοπὸν, τὴν ἀπόκρουσιν τῶν

(41) Περὶ Ἱστορίας Ἑβραιοπούλας τῆς Μαρκάδας. Ἐν Βενετίᾳ, 1850.

(42) Περὶ Νικόλαου Ἀρλιώτη καὶ τῶν χειρογράφων χρονικῶν αὐτοῦ ὑπὸ Ν. Β. Μάνεση. Ἐν Κερκύρᾳ, 1873, σ. 11.